

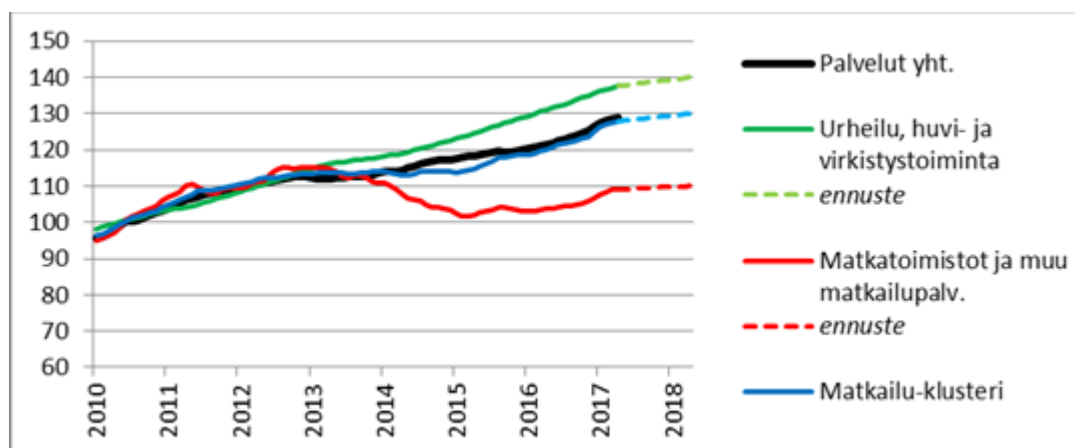

Katsaus 14.3.2018

Ennätyksellinen matkailun kasvu jatkuu edelleen

Matkailun kasvu Suomessa jatkuu. Vuonna 2017 yöpymisten kokonaismäärä kaikissa majoitusliikkeissä kasvoi 5,3 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Maailman matkailujärjestön UNWTO:n mukaan vuonna 2017 kansainvälinen matkailu kasvoi 7 prosenttia. Ennusteiden mukaan kansainvälinen matkailijamäärien kasvu jatkuisi vuosittain 4 - 5 prosentin vuosivauhtia, eli matkailun kasvunäkymät ovat jatkossakin varsin lupaavat. Kasvu tuo mukanaan myös haasteita koko matkailukentälle.

Kaikki ennusmerkit viittaavat siihen, että koko matkailuklusterin (majoitus-, ravitsemis- ja ohjelmalvelut) liikevaihto jatkaa tasaista kasvuaan myös lähitulevaisuudessa (kuva 1). Kasvu on ensisijaisesti perustunut majoitus- ja ravitsemispalveluiden kasvuun, mutta myös ohjelmalvelut (kuvassa urheilu, hui- ja virkistystoiminta) ovat kasvussa.

Kuva 1. Matkailun ydinklusterin, urheilu, hui- ja virkistystoiminnan sekä matkatoimistoalan yritysten liikevaihto vuosina 2010 – 2017 ja ennuste 2018. Lähde: Tilastokeskus, suhdannepalvelu, vuosi 2010 = 100.

Suurimmat kasvuluvut Aasiasta

Suomen majoitusliikkeissä yövyttiin ennätykselliset reilut 21 miljoonaa kertaa. Ulkomaisten matkailijoiden yöpymisiä kertyi lähes 6,6 miljoonaa vuorokautta ja kotimaisten 14,8 miljoonaa yöpymistä. Ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset lisääntyivätkin peräti 14,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kotimaisten yöpymiset lisääntyivät maltillisesti 1,8 prosenttia.

Venäläiset olivat vuonna 2017 edelleen suurin Suomeen tulevien matkailijoiden ryhmä. Venäläisiä yöpymisiä kirjattiin reilu 809 000 ja kasvua oli 16 prosenttia. Seuraavaksi suurimmat yöpymisten määrät kirjattiin saksalaisilta (kasvua 13,6 %), ruotsalaisilta (kasvua 8,0 %) ja briteiltä (kasvua 15,9 %). Hieman yli puolet yöpymisistä tulee edelleen EU-maista.

Suurimmat kasvuluvut (+21,2 %) kirjattiin kuitenkin Aasiasta tulevien matkailijoiden yöpymisistä. Kiinalaisten yöpymiset lisääntyivät eniten (kasvua 34,4 %), mutta kasvua oli myös Japanista, Hong Kongista ja Singaporesta. Kasvun kärkinä Suomessa ovat pääkaupunkiseutu ja Lappi, mutta matkailijat ovat löytämässä myös Suomen muille matkailun suuralueille.

Trendeinä ohjelmalvelut, jakamistalous ja matkustusmotiivien monipuolistuminen

Asiakasmäärien lisääntyessä Suomen eri kohteissa ohjelmalveluiden rooli ja tuotteistaminen korostuu. Jakamistalouden eri muodot (esim. live like locals) kasvavat myös, mutta ne eivät tilastoissa näy. Matkatoimistoala on vuosien 2015 - 2016 taantumien jälkeen lähtenyt uudelleen kasvu-uralle. Matkatoimistojen toiminta on muuttanutkin muotoaan ja matkanjärjestämistoiminnan lisäksi matkatoimistot toimivat entistä useammin asiakkaan apuna valittaessa eri matkakohteita ja tekemistä.

Matkailun jatkuva kasvu tarjoaa jo mahdollisuuksia ympäri vuoden, vaikkakin matkailun sesonkiluonteisuuden tasoittaminen on edelleen ajankohtaista toimialalla. Yritykset uudistavat ja kehittävät palvelutarjontaansa uusien markkinoiden (mm. Intia ja Arabiemiraatit) tarjoamien mahdollisuuksien avulla. Siksi myös Suomeen matkustetaan entistä enemmän myös perinteisten kohderyhmiemme sesonkien ulkopuolella. Ihmiset matkailevat entistä enemmän ja tekevät useampia matkoja vuoden aikana, myös matkustusmotiivit monipuolistuvat. Kun tehdään useampia matkoja, tehdään niitä myös eri syistä ja eri tarkoituksella. Yksi loma voi olla hiihtomatka perheen kanssa, toinen city-break ystävien kanssa ja kolmas rauhoittumisloma hyvinvointipalveluineen. Jotta näihin matkustusmotiivien muuttumiseen ja monipuolistumiseen voidaan vastata, on ympärivuotisten ja monipuolisten palvelupakettien kehittäminen välttämätöntä.

Saavutettavuus parantunut, matkaketjuja kehitettävä

Suomen saavutettavuus on vuosi vuodelta parantunut uusien suorien lentoyhteyksien myötä. Vuonna 2017 Finavian matkustajamäärät kasvoivat 9,2 prosenttia, eri puolella maata sijaitsevien lentoasemien kautta kulki lähes 22,7 miljoonaa matkustajaa. Helsinki-Vantaan lentoasemalla hätyyteltiin ensimmäisen kerran 19 miljoonan vuosimatkustajan rajaa ja Lapin kentillä miljoonan lentomatkustajien määrä saavutettiin aiemmin kuin koskaan edellisinä vuosina.

Myös laivamatkustajien määrät ovat kasvussa. Helsingin satama nousi vuonna 2017 Euroopan ja mahdollisesti koko maailman vilkkaimmaksi matkustajasatamaksi. Laivamatkustajien kokonaismäärä oli 12,3 miljoonaa, joka tarkoittaa 2,4 prosentin kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Erityisesti Helsingin ja Tallinnan välisen laivareitin matkustusmäärät kasvoivat voimakkaasti. Suomen saavutettavuuteen liittyy oleellisesti koko matkaketjun saavutettavuus, eli eri liikennemuotojen ja niiden liityntäyhteyksien sujuva toimiminen koko matkan ajan, lähtöpaikasta toiseen ja takaisin, myös digitaalisesti. Vaikka matkaketjujen kehittämisessä Suomen matkailualalla on vielä tehtävää, on kiinnostavia kokeiluja jo nyt käynnissä.

Kestävyyteen ja digitaalisuuteen panostettava

Matkailun megatrendeistä erityisesti kestävyden huomioiminen on välttämätöntä. Tulevaisuudessa yhä useampi matkailija tekee ostopäätöksensä sillä perusteella, miten kestäväksi palveluntarjoajan tai kohteen mieltää. Myös massamatkailun uhka on nostanut päätään ja liikaturismi erityisesti hektisimpään sesonkiaikaan haastaa Suomen kestävä matkailua. Suomen matkailuimago puhtaana ja kauniina luonto- sekä kiinnostavana kulttuuriympäristökohteena on edelleen merkittävin kilpailuetumme. Siksi kestävyteen on varauduttava, mm. ohjaamalla myös matkailijoita vastuulliseen toimintaan.

Muista matkailun lähiajan trendeihin vaikuttavista tekijöistä voisi nostaa kaupungistumisen, jonka seurauksena matkailijat kaipaavat elämyksiä luonto-, hyvinvointi- ja aktiviteettilomien kautta. Yhä enemmän arvostetaan myös hiljaisuutta ja rauhoittumista ja yhä useammin halutaan olla viestintävälineiden tavoittamattomissa. Helsingin valtti matkailumarkkinoilla on luonnonläheisyys

yhdistettynä kiinnostavaan kaupunkikulttuuriin ja tapahtumatarjontaan. Myös kaupunkilaiset matkustavat kaupunkiin yhä enenevässä määrin ja ovat kiinnostuneita urbaaneista elämyksistä ja tapahtumista. Lomakohdevalikoima on lisääntynyt ja matkailija haluaa nähdä uusia paikkoja ja kokea ennen kokemattomia elämyksiä.

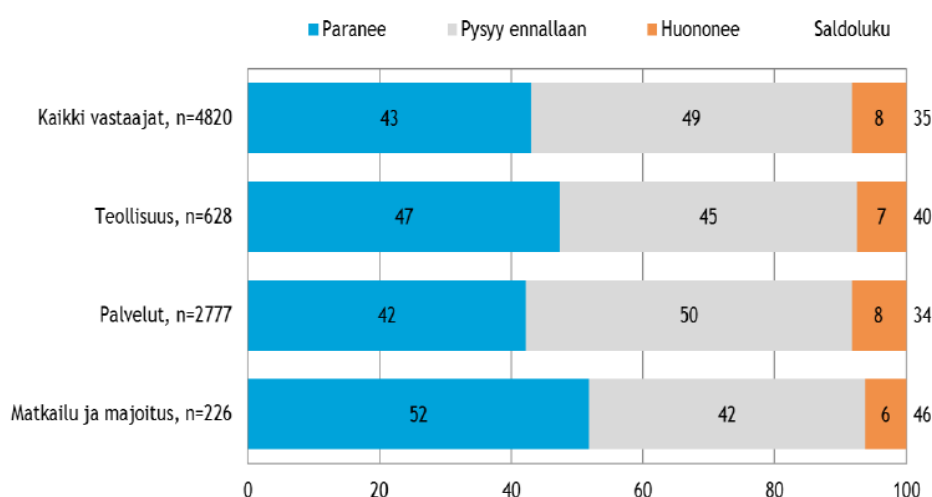
Digitalisoituminen muuttaa matkailun kenttää vahvasti. Digitalisaation hyödyntämiseen yrityksen kokonaisvaltaisen palveluprosessin kaikissa vaiheissa tulee jatkossa kiinnittää huomiota entistä enemmän. Varausrjestelmien kehittäminen ja kytkeminen yrityksen muihin prosesseihin tulee korostumaan, erityisesti mobiilivaraukset kasvavat edelleen. Myös markkinoinnin ja näkyvyyden kannalta digitalisaatio tulee muuttamaan toimialaa: matkailijoilla on eri kanavien kautta rajaton tiedonsaantimahdollisuus eri kohteista ja niiden tarjoamista palveluista, jolloin matkailija voi räätälöidä juuri omaan tarpeeseensa ja budjettiinsa sopivan matkakokonaisuuden. Sosiaalisella medialla on myös valtava merkitys matkakohteille, esimerkiksi julkisuuden henkilöiden lomapostaukset voivat nostaa ko. kohteen houkuttelevuutta merkittävästi. Ylipäätään online-arvostelujen vaikutus kasvaa edelleen.

Hallitus käynnistänyt useita toimenpiteitä matkailun kasvun edistämiseksi

Suomi on saanut ennenäkemätöntä huomiota matkakohteena ja matkailu on ollut voimakkaassa kasvussa. Valtion tasolla matkailun painopisteen osalta on käynnistetty useita Suomen matkailun kasvun ja uudistumisen tiekartan 2015 - 2025 toimenpiteitä, viimeisten kuukausien aikana muun muassa koulujen kesälomien siirtoon liittyvien taloudellisten vaikutusten selvitys matkailuelinkeinolle sekä matkailun työntekijöiden ja työpaikkojen kohtaantohaasteisiin vastaava toimenpideohjelma. Ministeriöistä hallinnonaloineen sekä elinkeinoedustajista koostuvien matkailun yhteistyöryhmien suunnittelema Matkailu 4.0 -toimenpideohjelma hyväksyttiin keväällä 2017 hallituksen toimenpidesuunnitelmaan 2017-2019.

Suhdannenäkymät kohenevat edelleen

Työ- ja elinkeinoministeriön, Suomen Yrittäjien ja Finnveran Pk-yritysbarometrin mukaan matkailualan pk-yritykset arvioivat lähiajan yleiset suhdannenäkymät selvästi toiveikkaammiksi kuin muut toimialat (kuva 2). Matkailuyritykset ennakoivat yleiset suhdanneodotukset edelleen paremmiksi kuin syksyllä 2017.

Kuva 2. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana eri toimialoilla, saldoluku %. Lähde: Pk-toimialabarometri, Matkailu. Kevät 2018. Taloustutkimus.

Lisätiedot:

toimialapäällikkö Susanna Jänkälä, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, puh. 029 503 7056
kehittämispäällikkö Esa Tikkanen, TEM, puh. 029 040 5459